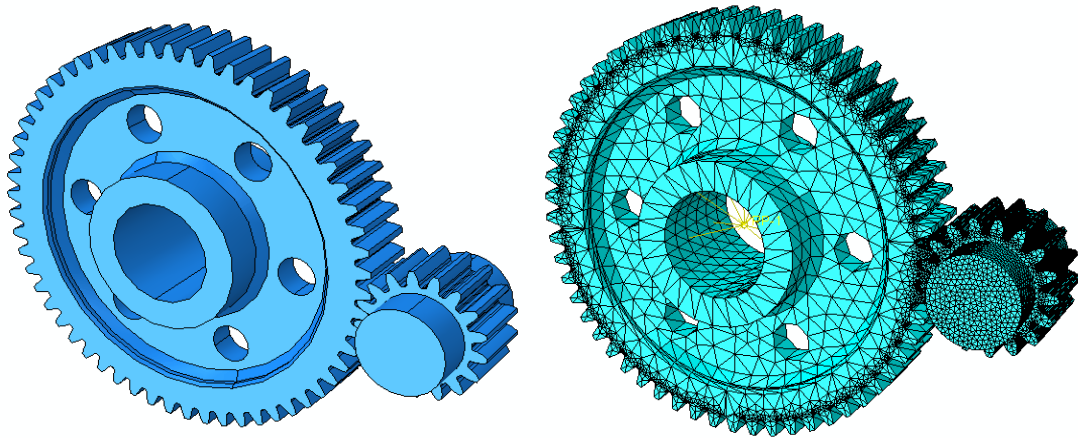
	POLITECHNIKA LUBELSKA WYDZIAŁ MECHANICZNY KATEDRA PODSTAW KON- STRUKCJI MASZYN	Laboratorium CAD/MES ĆWICZENIE Nr 13/14
Przedmiot: Modelowanie właściwości materiałów		Opracował: dr inż. Hubert Dębski

- I. Temat ćwiczenia: **Obliczenia współpracy kół zębatach**
- II. Cel ćwiczenia: Przeprowadzenie analizy wytrzymałościowej współpracy kół zębatach z wykorzystaniem zaimportowanej geometrii CAD
- III. Literatura:
1. Bąk R., Burczyński T. – *“Wytrzymałość materiałów z elementami ujęcia komputerowe go”*. WNT, Warszawa 2001.
  2. Dobrzański L. A.: *Podstawy nauki o materiałach i metaloznawstwo, materiały inżynierskie z podstawami projektowania materiałowego*. WNT, Warszawa 2002.
  3. Dokumentacja HTML programu ABAQUS.
  4. Dyląg Zd., Jakubowicz A., Orłoś Z.; *Wytrzymałość materiałów*. WNT, Warszawa 2003.
  5. Niezgoda T. – *„Analizy numeryczne wybranych zagadnień mechaniki”*. WAT, Warszawa 2007.
  6. Osiński J.: *Obliczenia wytrzymałościowe elementów maszyn z zastosowaniem metody elementów skończonych*, Oficyna Wydawnicza PW., Warszawa 1997.
  7. Rakowski G., Kacprzyk Z.: *Metoda Elementów Skończonych w mechanice konstrukcji*, Oficyna Wydawnicza PW., Warszawa 2005.
  8. Rusiński E., Czmochoński J., Smolnicki T.: *Zaawansowana metoda elementów skończonych w konstrukcjach nośnych*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 2000.
- IV. Przebieg ćwiczenia:
1. Przygotowanie modelu numerycznego

Przedmiot obliczeń stanowi model układu zębnik-koło zębatach wykonany w programie Catia V5 i zapisany w formacie **.STP*. Należy zaimportować model tłoka używając polecenia *File/Import/Part* z rozszerzeniem **.STP*.

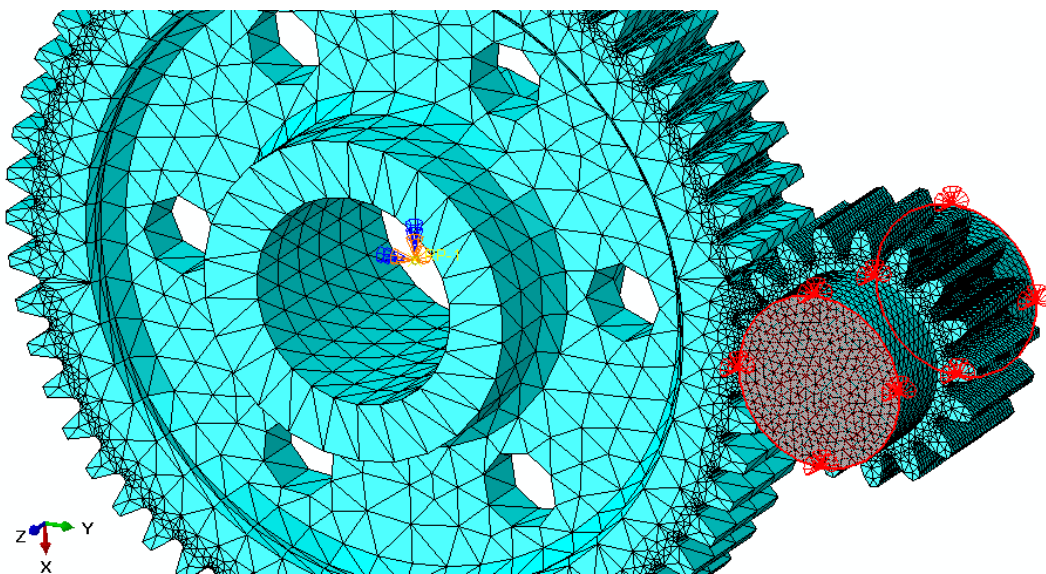

Rys.1 Model geometryczny i numeryczny

Charakterystyka modelu dyskretnego:

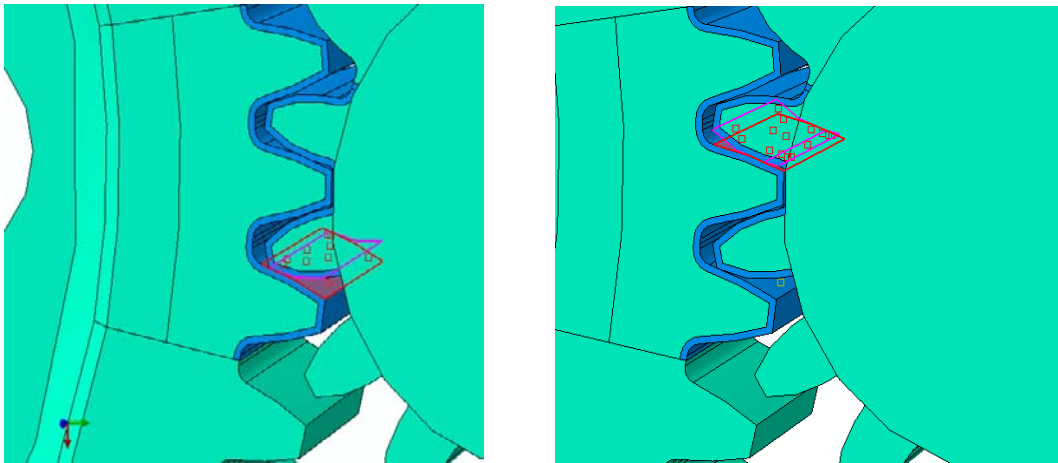
- **właściwości materiałowe:** należy przyjąć charakterystykę materiału sprężysto-plastycznego o następujących właściwościach: moduł Younga $E = 210\,000\text{ MPa}$, liczba Poissona $\nu = 0.3$ (stal C45), granica plastyczności $R_e = 445\text{ MPa}$, granica wytrzymałości $R_m = 700\text{ MPa}$, wydłużenie przy zerwaniu $A = 16\%$ (przyjąć charakterystykę bilinearną),

- **warunki brzegowe:** utwierdzenie czołowych powierzchni zębniaka poprzez zablokowanie tym węzłom 3 translacyjnych stopni swobody, koło duże zostało utwierdzone w punkcie referencyjnym RP1 poprzez odebranie 3 translacyjnych i 2 rotacyjnych stopni swobody w tym punkcie. Pozostawia się jedynie możliwość obrotu koła Z2 względem jego osi – oś Z globalnego układu współrzędnych modelu numerycznego.

Rys.2 Warunki brzegowe modelu numerycznego

- **interakcje:** należy zdefiniować interakcje typu *Coupling* umożliwiające sztywne połączenie wszystkich kinematycznych stopni swobody punktu RP-1 z wewnętrzną powierzchnią otworu w piaście koła Z2; drugim rodzajem interakcji jest definicja zagadnienia kontaktowego na powierzchniach współpracujących zębów zębownika i koła Z2 o właściwościach kontaktu sztywnego na oddziaływania normalne (*hard contact*) oraz oddziaływań stycznych z tarcieniem o wartości współczynnika $\mu = 0.1$ – rys.3,

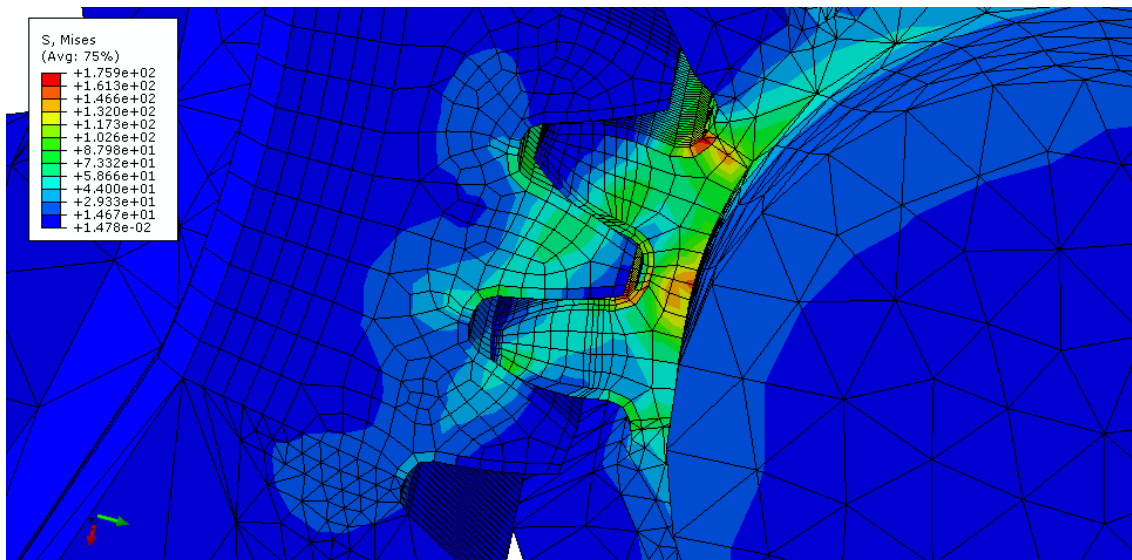
Rys.3 Interakcje kontaktowe pomiędzy współpracującymi zębami zębownika i koła Z2

- **obciążenie modelu:** moment o wartości $M_s = 120\ 000\ \text{Nm}$ przyłożony do punktu referencyjnego RP-1 i przeniesiony na wewnętrzną powierzchnię piasty koła zębatego Z2,

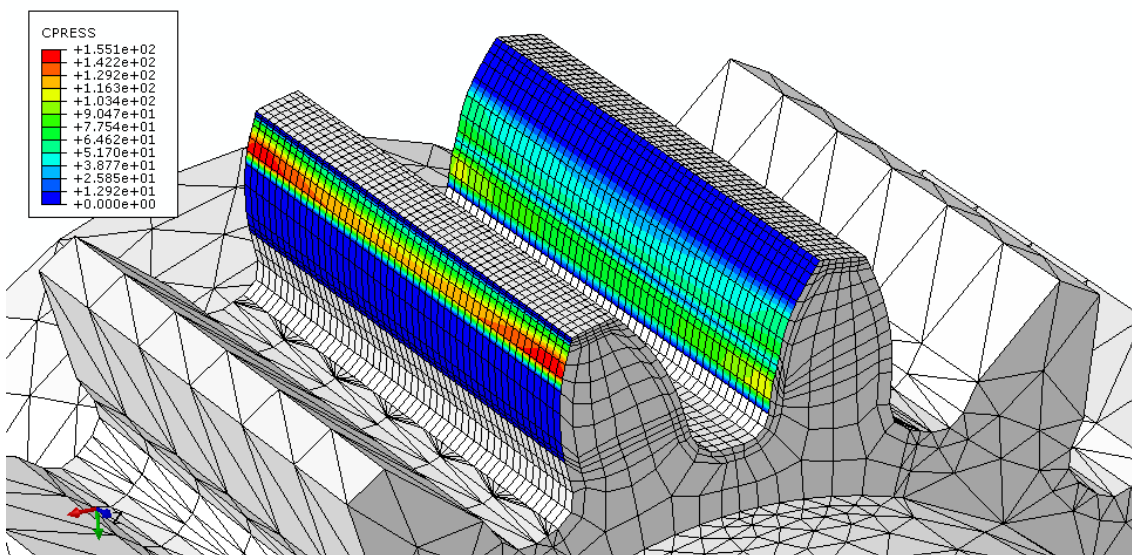
- **siatka MES:** do dyskretyzacji modelu należy zastosować siatkę elementów skończonych typu tetragonalnego z liniową funkcją kształtu o oznaczeniu C3D4; ogólną gęstość siatki przyjąć 10 mm, natomiast w obszarze współpracy zębów należy dokonać lokalnego zagęszczenia siatki przyjmując charakterystyczny wymiar elementu skończonego 2 mm (w tym celu należy dokonać operacji partycjonowania geometrii),

- **typ analizy:** należy zdefiniować analizę statyczną z wykorzystaniem zagadnienia nieliniowego geometrycznie, przyjmując inicjującą wartość incrementu obliczeniowego 0.1.

- **edycja i interpretacja wyników:** w module Visualisation należy wyedytować mapę naprężenia zredukowanego wyznaczonego wg hipotezy wytrzymałościowej Hubera- Misesa, mapę przemieszczeń węzłowych na tle odkształconego modelu oraz rozkład nacisków kontaktowych na powierzchniach kontaktu pomiędzy poszczególnymi elementami modelu. Przeprowadzić ocenę stopnia wyęczenia materiału i dyskusję nt otrzymanych wyników, przy założeniu granicy plastyczności materiału $R_e = 445\ \text{MPa}$ oraz granicy wytrzymałości $R_m = 700\ \text{MPa}$.

Rys.4 Edycja wyników obliczeń – rozkład naprężenia zredukowanego

Rys.5 Edycja wyników obliczeń – rozkład nacisków kontaktowych